

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΒΙΒΛΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ

Σχολή Campion, Δημοτικό, Γ', Δ', Ε' & Στ' τάξεις, 1998

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 1997-98, πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτικό πρόγραμμα σε 80 μαθητές από το Δημοτικό Σχολείο Campion. Οι μαθητές επισκέφθηκαν κατά τμήματα την Ακρόπολη και τη Στοά του Βιβλίου. Θέμα του προγράμματος ήταν το Δωδεκάθεο, όπως εικονίζεται στη Ζωφόρο του Παρθενώνα και στα βιβλία για τους θεούς που υπάρχουν στα βιβλιοπωλεία.

Η προετοιμασία των μαθητών για το θέμα ξεκίνησε με προβολή διαφανειών αρχαίων και νεότερων έργων τέχνης που σχετιζόνταν με τους θεούς. Τα σύμβολα των θεών βοήθησαν τα παιδιά να τους ανακαλύψουν. Στη συνέχεια, ακολούθησε η ξενάγησή τους στη Στοά του Βιβλίου, όπου στόχος μας ήταν να φέρουμε τα παιδιά σε επαφή με τα βιβλία, αναζητώντας βιβλία σχετικά με τους θεούς, με τα σύμβολα και τις ιδιότητές τους. Χωρίστηκαν σε ομάδες θεματικές (κάθε θεός και μια ομάδα ή μια ομάδα για τα φυτά, για τα ζώα, τους ναούς των θεών, τα ιερά τους, τα νομίσματα κ.ά.). Ακολουθώντας ένα οδοιπορικό στους φιλόξενους χώρους των βιβλίων, αναζήτησαν και σημείωσαν στοιχεία όπως τίτλο, συγγραφέα ή ό,τι αυτά έκριναν απαραίτητο για την έρευνά τους.

Για παράδειγμα, έψαξαν να βρουν βιβλία για τα παγώνια που είναι σύμβολο της θεάς Ήρας ή για τις κουκουβάγιες, σύμβολο της θεάς Αθηνάς. Επίσης έψαξαν βιβλία για πλανήτες (ποιοι πλανήτες έχουν πάρει το όνομά τους από τους θεούς του Ολύμπου;) βιβλία για θέατρα (ποιος θεός τα προστάτευε;) βιβλία με κάρτες, βιβλία για τα σπίτια των θεών, τους αρχαίους ναούς και τα νεοκλασικά κτήρια που έχουν πάρει πολλά στοιχεία από τους ναούς και τα έχουν ενσωματώσει στη μορφή τους.

Στο τέλος του οδοιπορικού τα παιδιά σχολίασαν τις εμπειρίες τους για τα βιβλία που ανακάλυψαν. Μια σειρά από γραμματόσημα, νομίσματα ελληνικά αλλά και ξένα που χρησιμοποιήθηκαν από την κα Χατζηασλάνη ολοκλήρωσαν την επίσκεψή μας στη Στοά του Βιβλίου. Η συμμετοχή των παιδιών ήταν ενθουσιώδης και άμεση. Η εμπειρία αυτή ήταν μια απόλαυση γι' αυτά, γιατί ένιωθαν σιγουριά για τις γνώσεις τους και σε οικείο περιβάλλον.

Επιστρέφοντας στο σχολείο η κάθε τάξη εργάστηκε αυτόνομα με την καθοδήγηση του δασκάλου της και σε συνεργασία με τις δασκάλες των Ελληνικών.

Στη συνέχεια θα περιγράψω συνοπτικά τη δουλειά που έγινε σε κάθε τάξη και στα δύο σχολεία του Campion, στο Χαλάνδρι και στη Γλυφάδα.

Στο Campion Χαλανδρίου, στη **Γ' τάξη**, δασκάλα της οποίας ήταν η G. Karamani ετοιμάστηκαν βιβλία για τους θεούς: Διόνυσος, Αφροδίτη, Δία, Απόλλωνα και Άρη. Το κάθε βιβλίο συγγράφηκε από δύο μαθητές. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίαζε το εξώφυλλο του βιβλίου που είχε σχήμα πρόσοψης ναού σε τρισδιάστατη μορφή (pop-up) με την κιονοστοιχία και την πόρτα του ναού που άνοιγε και φαινόταν από μέσα το λατρευτικό άγαλμα του θεού.

Τα παιδιά έκαναν μόνα τους τη σελιδοποίηση, δηλαδή έστησαν την κάθε σελίδα, που είχε ένα συγκεκριμένο θέμα. Στην πρώτη σελίδα υπήρχε μια εισαγωγή για το θεό. Το βιβλίο συνεχιζόταν με το γενεαλογικό δέντρο κάθε θεού. Σε άλλες σελίδες κατασκεύασαν ένα νόμισμα για το θεό, επεξεργάστηκαν τα σύμβολα, σχεδίασαν τα γλυπτά της Ζωφόρου του ναού του, σημείωσαν στο κάρτη τις περιοχές που λατρεύονταν ο θεός και εικονογράφησαν με σκίτσα μια ιστορία από τη ζωή του θεού. Επίσης έγραψαν ιστορίες για τους θεούς και έφτιαξαν μια αφίσα για κάθε θεό με αναφορές στη σύγχρονη εποχή.

Παραδείγματος χάρι, για τον Απόλλωνα έγινε μια αφίσα με τον τίτλο "Μουσικό κέντρο ο Απόλλων", για την Αφροδίτη, ένα μαλακτικό μαλλιών "Λάμπει και γυαλίζει", για τον Άρη "Αλεξίσφαιρα γιλέκα, τα καλύτερα στον κόσμο", για το Δία "Ηλεκτρονικά είδη ο Ζευς, λάμπες, πρίζες, αστραπές", για το Διόνυσος "Μπαρ, ο Διόνυσος", για τον Πλούτωνα "Ταξιδιωτικό γραφείο, ο Πλούτων".

Παρόμοια δουλειά έγινε και για τους υπόλοιπους έξι θεούς: Ήρα, Ποσειδώνα, Άρτεμη, Αθηνά, Ήφαιστο, Ερμή από το δεύτερο τμήμα της Γ' τάξης, δασκάλα του οποίου ήταν η Julie Chalikioroulou. Όλων των ειδών τα γενεαλογικά δέντρα, κάρτες, πλούσια εικονογράφηση των θεών και ναοί συμπλήρωναν το κάθε βιβλίο.

Στο σχολείο της Γλυφάδας, οι μαθητές της Γ' τάξης με τη δασκάλα τους, L. Vassiliou, ετοίμασαν ένα βιβλίο για το Δωδεκάθεο, το οποίο συνόδευε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι. Στο παιχνίδι αυτό παρουσιαζόταν κάθε θεός και τα σύμβολά του. Σκοπός του παιχνιδιού ήταν να φτάσει κάθε παιδί στον Όλυμπο, αλλά για να το πετύχει αυτό έπρεπε να συλλέξει καθ' οδόν τουλάχιστον 3 σύμβολα από 3 διαφορετικούς θεούς. Ο δρόμος για τον Όλυμπο όμως ήταν γεμάτος με κινδύνους και παγίδες που δημιούργησαν οι θεοί για να δυσκολέψουν την ανάβαση. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε στο παιχνίδι αυτό ήταν η ίδια με το επιτραπέζιο παιχνίδι "φιδάκι".

Τα παιδιά κατασκεύασαν τους θεούς και τα σύμβολά τους καθώς και τις διάφορες παγίδες και τα βραβεία που περιλαμβάνονταν στο επιτραπέζιο παιχνίδι. Η δασκάλα συγκέντρωσε το υλικό το οποίο ενσωμάτωσε στο αρχικό βιβλίο για το Δωδεκάθεο όπου περιλαμβάνονταν ζωγραφιές και δίγλωσσες περιγραφές (αγγλικά-ελληνικά). Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν πολύ από την ιδέα του παιχνιδιού. Χρησιμοποιήθηκε δε και από άλλες τάξεις στη διδασκαλία του Δωδεκάθεου.

Στη **Δ' τάξη** η δασκάλα C. Faulkner και εγώ συνεργαστήκαμε για τη συγγραφή ενός βιβλίου για όλο το Δωδεκάθεο. Το εξώφυλλο του βιβλίου στόλισε ένα κολλάζ από ζωγραφισμένα σχέδια των συμβόλων και η κάθε του σελίδα ήταν αφιερωμένη σ' ένα θεό.

Τα παιδιά πρώτα συζήτησαν μέσα στην τάξη για τους θεούς και στη συνέχεια ντύθηκαν με χιτώνες των θεών (να αναφέρω ότι η προετοιμασία της ενδυμασίας είχε γίνει από παλαιότερη χρονιά στο σχολείο μας στο πλαίσιο ενός θεατρικού παιχνιδιού που οργάνωσε το ελληνικό τμήμα για το Δωδεκάθεο). Τα παιδιά κρατώντας τα σύμβολα των θεών που κατασκεύασαν στην τάξη έζησαν για λίγες ώρες σαν αρχαίοι Έλληνες και στη συνέχεια φωτογραφήθηκαν.

Με την καθοδήγηση των δασκάλων τους αναζήτησαν και άντλησαν πληροφορίες από τη βιβλιογραφία του σχολείου μας για να γράψουν τη δική τους ιστορία για τη ζωή, το χαρακτήρα και τις ιδιότητες του κάθε θεού. Στο τέλος κάθε παιδί ετοίμασε τη δική του σελίδα για τη συγγραφή του βιβλίου.

Στην **Ε' τάξη** με τη δασκάλα τους, την αξέχαστη Γ. Ράλλη, οι μαθητές έδωσαν στα βιβλία τους το σχήμα των συμβόλων των θεών. Έτσι για το Δία το βιβλίο είχε σχήμα σύννεφου με τον κεραυνό. Το βιβλίο για την Αθηνά είχε σχήμα

κουκουβάγιας με πραγματικά φτερά, για τον Απόλλωνα είχε σχήμα λύρας, για τον Ποσειδώνα σχήμα δελφινιού και για την Αφροδίτη μια καρδιά που έκλεινε με ειδικό κούμπωμα ενός βέλους.

Από τη σελίδα με τίτλο "Αν ο θεός ζούσε σήμερα" επιλεκτικά ακολουθεί ένα απόσπασμα για τη θεά Αφροδίτη: "Η Αφροδίτη αν ζούσε σήμερα, θα ήταν μια ωραία κοπέλα, θα της άρεσε πολύ να αγοράζει πολλά και ωραία ρούχα. Θα πήγαινε στο μουσείο και θα έβλεπε αρχαία πράγματα. Ακόμα η Αφροδίτη θα είχε πολλούς φίλους και θα γιόρταζε τη γιορτή του Αγίου Βαλεντίνου."

Ένα δεύτερο παράδειγμα για τη θεά Αθηνά όπως μας γράφει ένας μαθητής: "Εάν η θεά Αθηνά ζούσε σήμερα, θα ήταν καθηγήτρια πανεπιστημίου διδάσκοντας τι είναι η σοφία. Θα ήταν η βασίλισσα της Αθήνας. Το παλάτι της θα ήταν στην Ακρόπολη και ο θρόνος της θα ήταν από χρυσό. Η Αθηνά θα ήταν ωραιότερη και καθαρότερη πόλη χωρίς καυσαέρια".

Ύμνοι αφιερωμένοι στους θεούς, παιχνίδια με κρυμμένες λέξεις, νομίσματα που έφτιαξαν τα παιδιά στην τάξη και κόμικς με αστείους διαλόγους συμπληρώνουν το κάθε βιβλίο.

Στην ίδια τάξη ετοιμάστηκε ένα άλλο ξεχωριστό βιβλίο απ' όλα τα παιδιά. Ήταν ένα βιβλίο-παιχνίδι. Στην κάθε σελίδα τα παιδιά έπρεπε να συνδυάσουν το πρόσωπο, το σύμβολο και το όνομα του ίδιου θεού.

Στη **Στ' τάξη** οι μαθητές επέλεξαν τους θεούς για τους οποίους γράφτηκαν τα βιβλία (Αφροδίτη, Ήφαιστος, Ποσειδώνας και ο Απόλλωνας) μαζί με τις δασκάλες τους Judy Κορακάκη και Όλγα Καροπούλου. Ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτών των βιβλίων είναι οι χάρτες που έγιναν σε απομίμηση

περγαμηνής, η οποία έκλεινε με κορδέλα και βουλοκέρι, το οποίο είχε σφραγιστεί με το σύμβολο του θεού. Επίσης ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχαν οι ζωγραφιές των θεών σχεδιασμένες με τρόπο ώστε η μισή ζωγραφιά να απεικονίζει το θεό στα αρχαία χρόνια και η άλλη μισή στα σημερινά χρόνια.

Ο χρόνος που αφιερώθηκε για τη συγγραφή όλων των παραπάνω βιβλίων ήταν περίπου ένας μήνας. Μετά το τέλος του έργου οργανώθηκε έκθεση για τους γονείς των παιδιών και τους μαθητές του σχολείου μας.

Αποτέλεσμα της συγγραφής αυτών των βιβλίων ήταν τα παιδιά να ταυτιστούν με τους θεούς, να παίξουν μαζί τους, να αποκτήσουν μία ιδιαίτερη σχέση με το μύθο, να μνηθούν στη διαδικασία της συγγραφής ενός βιβλίου, συμβάλλοντας τα ίδια με τις πρωτοβουλίες και τις προτάσεις τους στη διαμόρφωση του τελικού έργου.

Διαπιστώθηκε δε ότι τα παιδιά με μια μικρή, σωστή καθοδήγηση πραγματοποιούν με άριστο τρόπο τις ιδέες τους, όταν μάλιστα έχουν ήδη παρακολουθήσει ένα πρόγραμμα που τα έχει ενθουσιάσει. Επίσης τα παιδιά αποκτούν το πνεύμα της ομαδικότητας, θετική διάθεση για μάθηση, αγάπη και σεβασμό για τον τόπο όπου ζουν, άσχετα αν αυτός είναι η γενέτειρά τους ή όχι.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της Ακρόπολης.

Η παρουσίαση αυτή είναι αφιερωμένη στη μνήμη της συναδέλφου μας Γ. Ράλλη που συμμετείχε ενεργά και με ιδιαίτερο ζήλο στην ολοκλήρωση αυτών των βιβλίων.

Δ. Νανοπούλου

